

کشورهای شمال آفریقا؛ مصر

کشورهای شمال آفریقا؛ مصر

کشور مصر از نظر قدمت رابطه سیاسی و فرهنگی با کشورهای شرق آفریقا، در شمار نخستین کشورهای مسلمان به شمار می رود. در این نوشتار تلاش شده رابطه مصر با دیگر کشورهای مسلمان نشین شرق آفریقا بیان شود.

کشور مصر از نظر قدمت رابطه سیاسی و فرهنگی با کشورهای شرق آفریقا، در شمار نخستین کشورهای مسلمان به شمار می رود. مناسبات دیپلماتیک رسمی مصر با این کشورها از اواسط دهه 1960 و در بدو استقلال این کشورها آغاز شد و از همان سال ها، بسیاری از دانش آموزان مسلمان شرق آفریقا با اخذ بورسیه تحصیلی دانشگاه های این کشور، در مراکز آموزش عالی مصر و به ویژه دانشگاه الازهر مشغول به تحصیل شدند. این در حالی بود که تا پیش از آن تاریخ، اندک دانشجویان مسلمانی از کنیا، تانزانیا و اوگاندا، فرصت تحصیل در دانشگاه های کشورهای اسلامی را یافته بودند؛ از این رو دانشجویان اعزامی به مصر، با شور و اشتیاق فراوانی به تحصیل علوم و معارف اسلامی پرداختند و پس از بازگشت به کشورهای خود، به عنوان علما و شیخ های مسلمان، نخستین مدارس اسلامی سبک جدید این کشورها را بنیان نهادند. امروزه هنوز آثار عمیقی از این دانشجویان که پیش گامان تحصیل کردگان مسلمان و آشنا به علوم جدید اسلامی به شمار می روند، به چشم می خورد و شماری از شیخ های برجسته شرق آفریقا که از اطلاعات اسلامی خوبی نیز بهره مندند، از نسل دانشجویان تحصیل کرده در دانشگاه های مصر، به ویژه الازهر محسوب می شوند. حضور دانشجویان مسلمان شرق آفریقا در مصر، نزدیک به یک دهه و نیم به طول انجامید و از اواسط دهه 1970 با توسعه مناسبات دیگر کشورهای اسلامی، به ویژه شیخ نشین های ثروتمند حاشیه جنوبی خلیج فارس با کشورهای شرق آفریقا، دانشگاه های این کشورها بورسیه های تحصیلی بیشتری را در اختیار دانشجویان مسلمان شرق آفریقا قرار دادند و به تدریج حضور طلاب و دانشجویان مسلمان کنیا، تانزانیا و اوگاندا در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی مصر کم رنگ شد.

کشور مصر در تأسیس برخی از مدارس اسلامی جدید و حمایت از مدارس کوچک قرآنی شرق آفریقا نیز نقش موثری ایفا کرده است و از اوایل دهه 1960 برخی از مبلغان مصری، در تعدادی از مدارس اسلامی کنیا، تانزانیا و اوگاندا (به ویژه مدارس متعلق به جریانات وهابی) به تدریس و تبلیغ علوم اسلامی و به خصوص آموزش علوم قرآنی اشتغال دارند.

مدرسان مصری شاغل به تحصیل در مدارس اسلامی شرق آفریقا، ارتباط خوبی با شورای عالی مسلمانان و سایر سازمان های اسلامی کشورهای کنیا، تانزانیا و اوگاندا دارند. این مدرسان هر سال در ماه رمضان، برخی کلاس های قرائت و تفسیر قرآن را در مساجد شهر ها و روستاهای مسلمان نشین شرق آفریقا برپا می دارند.

حضور جوانان مسلمان کشورهای کنیا، تانزانیا و اوگاندا در دانشگاه الازهر مصر نیز به طور غیر مستقیم در رواج اندیشه های اخوان المسلمین سلفی گری در شرق آفریقا نقش داشته است

و برخی از سلفی های دانشگاه الازهر، در گسترش اندیشه های موسوم به نوسلفیه و اخوان المسلمین در میان روشنفکران کشورهای مزبور نقش مهمی ایفا نموده اند. دولت مصر همچنین در قالب سازمان کنفرانس اسلامی، وام ها و اعتبارات هنگفتی را در اختیار دولت های منطقه شرق آفریقا قرار داده است.[1].

1387. [1]